

*MARIA CIESIELSKA^{1,2}

Amina Okujewa (1983-2017) – chirurgka na wojnie XXI wieku. In memoriam

Amina Viktorivna Okueva (1983-2017) – a surgeon in the war of the twenty-first century.
In memoriam

¹Przewodnicząca Oddziału Katedry Bioetyki UNESCO Uniwersytetu w Hajfie

²Wydział Medyczny Uczelni Łazarskiego w Warszawie

Streszczenie

Amina Wiktorivna Okujewa (ukr. Аміна Вікторівна Окуєва), ukraińska lekarka czeczeńskiego pochodzenia, była w czasie protestów na Majdanie w 2013 roku lekarką 8. sotni Samoobrony Majdanu, a w lipcu następnego roku członkinią batalionu Kijów-2, z którym brała udział w walkach w Donbasie. Ze względu na swoją aktywność w mediach społecznościowych była rozpoznawalna. Ona i jej mąż Adam Osmajew – członek Batalionu im. Dżochara Dudajewa, stali się ofiarami zamachu. Pierwszy – nieudany – miał miejsce 1 czerwca 2017 roku. Władze Ukrainy o organizację zamachu podejrzewały władze Czeczenii lub rosyjskie służby specjalne. W drugim, zorganizowanym 30 października 2017 roku, Okujewę dosięgło 6 kul. Zmarła na skutek odniesionych ran. Adam Osmajew został ranny, ale przeżył atak.

Summary

Amina Viktorivna Okueva (Ukrainian: Аміна Вікторівна Окуєва); was a Ukrainian doctor of Chechen descent, During the Euromaidan she worked as a medic in the Kyiv-2 battalion and saw combat in the city of Debaltseve after it was taken over by Russian-aligned rebels in 2015. She was killed in an ambush by unknown attackers on 30 October 2017. Her husband Adam Osmaev, a leader of the Dzhokhar Dudayev Battalion. Okueva was killed in a military-style ambush on 30 October 2017 near the village of Hlevakha, Kyiv Oblast. Unidentified attackers opened fire on the car containing her and her husband while it slowed by a railroad crossing, firing five rounds into her including two fatal rounds into her head. Adam Osmaev was injured in the ambush but survived.

„Każda dusza próbuje śmierci. Otrzymacie w pełni swą zapłatę dopiero w Dniu Zmartwychwstania. Kto zatem odsunięty będzie od Ognia i wejdzie do Nieba, osiągnie naprawdę swój cel. Życie zaś na tym świecie jest zaledwie iluzoryczną przyjemnością” – cytat, który Amina Okujewa zamieściła na swoim profilu w mediach społecznościowych, Koran, Rozdział 3, Al-Imran, Sura 186 (1).

Natalia Wiktorivna Nikiforowa urodziła się 5 czerwca 1983 roku w Odessie. Jej ojciec był Czeczenem, matka Polką z Kaukazu (2). Zawsze była niepokojąco piękna (ryc. 1). W latach 90. pracowała jako modelka w Moskwie. Gdy w 1999 roku wybuchła II wojna czeczeńska, przebywała

na terenie objętym walkami. Tam też rok później wyszła za mąż za żołnierza Isa Mustafinowa i na świat przyszedł ich syn Szamil. Wówczas zmieniła wyznanie na islam, a wraz z nim imię: początkowo na Anastazja, potem na Amina (Aminat Mustafinowa). Po śmierci męża Amina ponownie wyszła za mąż, za Islama Okujewa (wł. Tuszakajewa), uznanego przez władze rosyjskie za członka grupy terrorystycznej i skazanego na dożywocie. Pomimo skomplikowanej sytuacji osobistej ukończyła studia medyczne na odeskim uniwersytecie i rozpoczęła szkolenie w zakresie chirurgii ogólnej. Jej trzecim mężem został Adam Osmajew, syn bogatego przedsiębiorcy naftowego. Osmajew był dwukrotnie podejrzewany

Słowa kluczowe

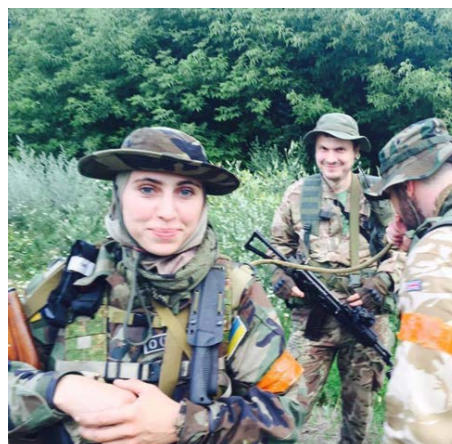
Amina Wiktorivna Okujewa, Аміна Вікторівна Окуєва

Keywords

Amina Viktorivna Okueva, Аміна Вікторівна Окуєва

Ryc. 1. Amina w studiu telewizyjnym Телеканал Аtr podczas nagrania programu „Bohaterowie Kaukazu” (<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1061354947338263&set=a.137412856399148.28214.100003913032739&type=3&theater>)

Ryc. 2. Amina Okujewa i Adam Osmajew, zdjęcie pojawiło się na profilu Facebook w sierpniu 2017 roku (<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=955753024565123&set=ecnf.100003913032739&type=3&theater>)

przez Służbę Bezpieczeństwa Ukrainy o przygotowywanie zamachu na najwyższe władze Rosji. W 2012 roku Osmajew został aresztowany i miał być wydany Rosjanom, ale jego ekstradycję zablokował Europejski Trybunał Praw Człowieka (3) (ryc. 2).

Gdy zimą 2013 roku rozpoczęły się manifestacje i protesty przeciwko odłożeniu przez prezydenta Wiktora Janukowycza podpisania umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską, Amina pojawiła się na Majdanie. Opatrywała tam rannych w jednym z namiotów jako lekarz 8. sotni Samoobrony Majdanu. Po ucieczce do Rosji w lutym 2014 roku prezydenta Wiktora Janukowycza Amina zwróciła się do nowych władz ukraińskich z prośbą o rehabilitację męża. W listopadzie sąd w Odessie zmienił wyrok, posiadania materiałów wybuchowych i sfałszowanych dokumentów. Zwolniony z więzienia Adam przyłączył się do Batalionu im. Dżochara Dudajewa – międzynarodowego oddziału ochotniczego utworzonego w Danii przez czeczeńskich emigrantów, którzy zdecydowali się walczyć w Donbasie u boku Ukraińców. Batalion brał udział w najcięższych bojach pod Iłowajskiem w 2014 roku. W 2015 roku w Debalcu zginął pierwszy dowódca batalionu. Zastąpił go niezwłocznie Adam Osmajew. W lipcu 2014 roku Okujewa wstąpiła do batalionu Kijów-2 i brała z nim udział w walkach w Donbasie. Ze względu na swoją aktywność w mediach społecznościowych stała się rozpoznawalna, pisały o niej ukraińskie media, nazywając „ukraińską amazonką”. Rok później ukończyła Akademię Wojskową w Odessie. Za udział w wojnie została nagrodzona pistoletem z wygrawerowanym własnym nazwiskiem. W czerwcu 2017 roku człowiek podszywający się pod dziennikarza francuskiego czasopisma „Le Monde” umówił się z Aminą i Adamem w celu nagrania wywiadu w samochodzie parkującym na poboczu jednej z kijowskich ulic. Faktycznym celem spotkania było wykonanie wyroku na obojgu. Zamachowiec

ukrył pistolet w czerwonym pudełku z napisem „Klasyczny prezent”. Oddał dwa strzały do siedzącego na tylnym siedzeniu Adama. Do niego zaś niemal jednocześnie otworzyła ogień siedząca obok męża Amina. Strzelała trzykrotnie ze sprezentowanego rok wcześniej pistoletu. Skutecznie. Przy zamachowcu znaleziono fałszywy ukraiński paszport wystawiony na nazwisko Ołeksandra Dakara. Wkrótce telewizja, powołując się na rosyjskie źródła, podała prawdziwą tożsamość zabójcy: był nim pochodzący z Czeczenii Artur Denisułtanow-Kurmakajew. Media niemal natychmiast uznały go za zabójcę wykonującego wyrok z polecenia czeczeńskiego przywódcy Ramzana Kadyrowa. Inni byli zdania, że stoją za tym rosyjskie służby specjalne (4). Zarówno Osmajew, jak i zamachowiec trafili do szpitala. Ciężko ranny Adam przeżył tylko dlatego, że żona udzieliła mu pierwszej pomocy, używając do tego celu specjalnego środka hamującego krwawienie. Kilka dni po tym, jak Adama wypisano ze szpitala, małżonków przyjął Arsen Awakow, minister spraw wewnętrznych, który wręczył Aminie nowy pistolet! Jak się miało okazać kilka miesięcy później, nie był on już tak „szczęśliwy” jak poprzedni (5).

Po pierwszym zamachu atmosfera gęstniała wokół nich z każdym dniem. Pytana o to, kto nastaje na ich życie, Amina odpowiadała, że stale słyszą o nadchodzących z Rosji rozkazach zlikwidowania ich przez jednostki specjalne lub oddziały Kadyrowa. Żyli w ciągłym napięciu, bez możliwości odprężenia, stale uzbrojeni, starając się wzajemnie ochronić. 30 października 2017 roku samochód, którym małżonkowie wracali do domu pod Kijowem, został ostrzelany z broni maszynowej w miejscowości Hłewachy. Adam prowadził, żona siedziała obok. Dosięgnięto ją 6 strzałów, w tym jeden śmiertelny – w głowę (6).

W pogrzebie, który odbył się 1 listopada w miejscowości Dniepr, wzięli udział jedynie najbliższa rodzina i przyjaciele. Matka Aminy – Irina Nikiforowa, mówiła w wywiadzie udzielonym polskiej reporterce Biance Zalewskiej, że często

chodziła z córką na uroczystości poświęcone pamięci poległych żołnierzy. Za każdym razem bardzo smucił ją widok osieroconych matek. Rozmawiały o tym z Aminą. Może przeczuwała, że i ją to kiedyś spotka... W styczniu 2018 roku w budynku Rady Najwyższej Ukrainy w Kijowie została

otwarta wystawa poświęcona pamięci Aminy Okujewej – zamordowanej w październiku 2017 roku bohaterce walczącej o wolność i niezależność Ukrainy. Na uroczystości była obecna Irina Nikiforowa. Adam Osmajew przebywa na stałe w ukryciu (7).

Konflikt interesów
Conflict of interest

Brak konfliktu interesów
None

Adres do korespondencji
Correspondence

*Maria Ciesielska
Gen. T. Kościuszki 39, 05-230 Kobyłka
drmarciacsielska@gmail.com

nadesłano/submitted:

8.10.2020

zaakceptowano do druku/accepted:

29.10.2020

Piśmiennictwo

1. Tłumaczenie polskie z oryginału arabskiego fragmentu Sury 186 za [www.alislam.org](https://www.alislam.org/quran/tafseer/?page=180®ion=PL) (<https://www.alislam.org/quran/tafseer/?page=180®ion=PL>).
2. Чеченское сопротивление, Евромайдан и АТО: Чем запомнится Народный герой Украины Амина Окуюева, (ros.), dostępne online: <https://112.ua/obshchestvo/chechenskoe-soprotivlenie-evromaydan-i-ato-chem-zapomnitsya-narodnyy-geroy-ukrainy-amina-okueva-418348.html> (dostęp z dnia: 19.11.2020).
3. Romanenko M (tłum.): Who Was Amina Okueva, The Chechen-Ukrainian Sniper Killed This Week? <https://en.hromadske.ua/posts/who-was-amina-okueva-the-chechen-ukrainian-sniper-killed-last-week> (dostęp z dnia 28.02.2018).
4. Andrusieczko P: Historia jak z filmu: żona w obronie męża strzela do zamachowca udającego dziennikarza. Tłem akcji Kijów i konflikt ukraińsko-rosyjsko-czeński (pol.), dostępne online: Gazeta Wyborcza [on-line]. Agora SA, 2017-06-04 (dostęp z dnia 28.02.2018).
5. Cysewski M: Kijów. Putin nie rezygnuje z polityki skrytobójstw, dostępne online: <http://nowa.gazetaobywatelska.info/materials/5957b5705f24255a128347ef> (dostęp z dnia 28.02.2018).
6. Stepanov A: Zginęła od kul karabinu maszynowego. Kim była Amina Okujewa?, dostępne online: <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/172-8810,1,zginela-od-kul-karabinu-maszynowego-kim-byla-amina-okujewa.read> (dostęp z dnia: 19.11.2020).
7. Zinets N: Wife of Chechen accused of Putin assassination plot shot dead near Kiev (ang.), dostępne online: <https://www.reuters.com/article/us-ukraine-murder/wife-of-chechen-accused-of-putin-assassination-plot-shot-dead-near-kiev-idUSKBN1CZ2J4> (dostęp z dnia 28.02.2018).